

Norska nobelnevndin vildi ekki lata seg múlarbinda av Kína

Í sambandi við at Dalai Lama fekk Nobel friðarheiðursløn, hefur Kína sent Noregi hvöss mótmæli og avaringar um figgarligt og handilsligt boykott móti Noregi.

Norska nevndin, ið avger hvør ið skal hava friðarheiðursløn Alfred Nobels á hvørjum ári, er og skal vera ópartisk, tað veri seg bæði átrúnaðarlíga, figgarliga og politiskt. Hetta visti seg eisini í roynd og veru í ár, tá tibetanski munkurin Dalai Lama varð kosin at fáa friðarheiðurslønina.

Uttan mun til hvørja hugsan ein ofta hevur havt um, hvussu rætt hevur verið valt áður, so kann ikki skerst burtur, at í ár var tað ein friðarinnar

maður, ið tekk neyðurslønina. Ti kom kinesiska ábreiðslan illa við hjá norskum politikarum og kanska eisini kundi í fyrstu syftu siggja út til, at tað kom illa við hjá Nobelnevndini, men hon visti sína úttanveltaðu og okugandi støðu.

Hesa ferðina noyddust norsk myndugleikarnir at hitta Dalai Lama, men so var ikki fyri einum ári síðani, tá hann var og vitjaði. Tá gjørdur norsk stjórnar- og stórtingslimir alt teir megnuðu fyri at sleppa undan at hitta hann.

Norska Tibetkomitein spurdi allastaðni um ikki politikarar høvdu hug at hitta tibetanska leiðaran í útlegd, men ikki bar til.

Líka so skjótt onkur seg kanska ella ja, so komu harraboð úr erva um at ið skuldi so vera.

Hvørki Gro Harlem Brundtland ella Torvald Stoltenberg høvdu tað varð sagt. Káre Willock segði seg vilja hitta Dalai Lama, men tveir dagar seinni komu boð úr úttanríkisnevndini um, at hetta fór at verða av ongum. Soleiðis gekk við fleiri, og maðurin flestu fólk í heiminum kanska kundu hugsað sær eitt prát við, fór av aftur landinum, úttan at nakar almennur persónur hevði skift orð ella eið við hann.

Orsøkin, jú, boð vóru komin úr Kína, at Dalai Lama var roknaður sum bandittur í Kína og tí fór

eitthvørt samband við hann og norsk myndugleikarnar at verða roknað sum ein figgindalig gerð móti Kína og tað fór Kína ikki at lata fara óátalað aftur við borðinum.

Eisini nú høtti Kína Noreg, og sjálvt aftan á

—hopmorðini á Himmalfriðartorginum í summar, so fóru politikarar og vinnulivsmenn í holt við eina ræðingarherferð móti at lata Dalai Lama vera ársins friðarheiðurslønarráðgjafa. Tosað varð um hvussu dyrt hetta kom at

kosta Noregi og hvussu skaðiligt hetta var fyri vinnulivið. Eisini varð beinleiðis heitt á Nobelnevndina um at broyta avgerð sína og finna onkran annan istaðin.

Kína hevur aftur nú, eftir at heiðurslønin varð handað, mótmælt hvassliga. Norski ambassadururin í Peking varð beinanvegin róptur inn hjá kinesiska úttanríkisráðnum, har hann fekk av at vita.

Norski úttanríkisráðgjafarin, Kjell Magne Bondevik, sigur, at Noreg fer at svara Kína aftur, at norskir myndugleikar ikki plaga at leggja seg út í avgerðirnar hjá Nobelnevndini, og tað heldur ikki hesaferð.

Vónandi er sigurin hjá Dalai Lama og tibetanska folkinum við friðarheiðurslønini og sigurin hjá nevndini, sum avger, hvør skal hava friðarheiðurslønina, samstundis ein frábøðan til stórveldini um, at halda fingrar hjá sær sjálvum og eina boð til aðrar smátjóðir um ikki at lurta eftir harraboðum um, hvør er vinur og hvør er figgindi ella hvønn ein eigur at tosa við ella ikki.

PR.

Dalai Lama friðarheiðursløn Alfred Nobels

— Núverandi leiðararnir í Kína eru allir í 80-unum. Næstu tiggja árin kemur eitt nýtt ættarlið til ræðið og so koma vit at siggja broytingar tann rætta vegin. Meiri demokrati, frælsi og tolni manna millum. Við menniskjansligum tolni er lætt at loysa trupulleikar, ið eru skaptir av menniskjum.

Soleiðis málbar Dalai Lama seg í takkarøðuni í universitetsauluni í Oslo. Á henda hátt visti hann, at hann er friðarligur í gerð, men eisini í orðum. Uttan at visa til harðskap ella nakra ósýng, tosaði hann beint móti folkaveldinum Kína, sum hevur hersett heimland hansara Tibet síðan 1971-72.

Sjálvur hevur hann livað í útlegd síðani tá.

Dalai Lama, sum er politiskur og átrúnaðarlígur leiðari í Tibet, heldur, at friður eigur at vinnast við friði, og hann er móti harðskapi av einum og hvørjum slagi.

Hann er 55 ára gamal og heldur, at hann kann virka í minst 20 ár afturat. Ti velur hann at siggja stórt upp á teir ellogomlu kinesisku leiðararnar. Teir hava ikki so leingi eftir, so hann roknar við, at Tibet kann fáa sjálvstýri ella loysing í hansara tíð.

Hann heldur, at bylgjan

av frælsistrongd, sum seinastu tíðina er farin yvir eydstureuropa, eisini fer at røkka eystur til Kína og londini í Asíu.

Sjálvur ynskir hann, at demokratisk hugsunarhátturin eisini kemur til Tibet. Hann vil ikki longur verða roknaður sum Guda-kongur so sum síður hevur verið. Men hetta krevur, at hann fær sannført teir gomlu tibetanararnar um, at tað er gongda leiðin. Hetta fer eisini at lætta um skiftið, tá tann næsti Dalai Lama skal finnast.

Tenzin Gyatso, sum Dalai Lama læt seg umdøypa, tá hann gjørdist buddhistiskur munkur, sigur, at hann ikki veit enn, um Dalai Lama eigur at gevast sum politiskur leiðari og bert vera átrúnaðarlígur leiðari, ella um Dalai Lama í framtíðini skal veljast og ikki sum nú finnast sum smádrongur og upplærast til at vera Dalai Lama.

Sjálvur metir hann seg sum ein einfaldan munk, men hann sigur, at sum stóðan er í dag og hann kanska doyri í útlegd, so kann hugsast, at rættast var um leiðað var eftir tí afturfødda Dalai Lama í útlegd.

Dalai Lama var bæði fryntligur og skemtingarsamur, tá hann takkaði

fyrí heiðurslønina, og í býnum var hópur av fólki komin saman at heiðra hann. harímillum 160 tibetanarar, sum búgva í útlegd í Sveits. Hesir fingi enntá tann heiður at sleppa inn um politigirðingarnar uttanfyri lærða háskúlan, tá Dalai Lama kom út og hann kom sjálvur oman á gøtuna at hitta fólk, ið seinni um kvøldið gingu kyndlagongu uttanfyri Grand Hotel á Carl Johann.

Millum stóru mann-

fjeldina, ið var komin til Oslo at heiðra Dalai Lama, var eisini kandi amerikanski sjónleikarin Richard Gere, ið er trúgvandi buddhistur og formaður í Tibethusinum í New York. Hann hevur sterkar kenslur fyri Tibet og stóran samhuga við folkinum.

Filmstjórnin, ið er kendur frá filmum sum »An Officer and Gentleman«, »Yanks« og »American Gigolo« og roknaður sum mannliga

sexsymbolið í 80-unum og seinni hevur gjørt stórt hjálpararbeiði í Miðamerika, segði fyri pressuni, at lukkutið høvdu kinesararnir ikki klárað at útrúdda tibetanararnar og teirra mentan. Sjálvt um bæði mál og trúgv eru bannað, hava tibetanarar klárað at hildið síðir sínar í loyndum. Hetta hóast kinesarar hava myrt 1,2 mill. tibetanarar síðan hertøkuna.

Kína harafturimóti sigur, at landið metir alla

hjálp til og viðurkenning av Dalai Lama og trúgv hansara sum uppbyggjandi innanhýsis víðurskifti. Teir siga, at avgjørt er at útbyggja infrastruktúrur í Tibet við 2 mia. Men hugsast kann, at hetta mest er fyri at lætta um hernaðarflutningin hjá teimum sjálvum í tí her-setta landinum Tibet.

PR.